Gyurácz Ferenc:

Nagy Gáspárra emlékeztek Bérbaltaváron

Megjelent a *www.honderu.hu*-n 2010. május 24-én

Alig három és fél éve, 58 évesen hunyt el Vas megye szülötte, Nagy Gáspár Kossuth-díjas költő, s kultusza máris, szemmel láthatóan formálódik. Könyvek, tanulmányok, emlékezések sora jelent meg róla, szülőföldje, a Vasi-Hegyhát „fővárosában", Vasváron immár hagyománnyá válik a róla elnevezett szavalóverseny, emlékének ápolására alapítvány jött létre, s még hosszan sorolhatnám annak bizonyítékait, hogy Nagy Gáspár ma is folyamatosan jelen van köztünk, költészete s szinte ő maga is tovább él e földön.

Mi e folyamatos jelenlét titka? Részben a Nagy Gáspár-i líra közéleti vonulatának a félresikerült „rendszerváltás" miatt nem szűnő időszerűsége, részben az e költészet aranyalapját vagy gerincét alkotó magánemberi és közéleti erkölcs tisztasága, mely föl-fölvillanó reménysugár a posztmodern kor szennyes hullámaiban fuldokló ember számára. Harmadrészt pedig az, s a kibontakozó kultusz gyakorlata tekintetében ez talán a legfontosabb, hogy Nagy Gáspárnak rengeteg barátja él e honban és a haza mai határain kívül is, köztük nagyon sok, a fiatalabb nemzedékekhez tartozó író, költő és irodalomtörténész, akik, hogy e barátság lángjánál tovább melegedhessenek, megidézik a költőt, művelik a kultuszt.

Róla, aki oly ősi természetességgel tudott odafordulni mindenkihez, akit becsült az irodalom köztársaságában, s számon tartani a nálánál fiatalabbakat is, sokan őriznek szívmelengető emlékeket.

Részben ezek fölidézésére, részben a Nagy Gáspár ihlette versek, vagy éppen a műveiről szóló tudós megállapítások felolvasására gyűlt össze május 22-én a költő szülőházának udvarán, a Nagy Gáspár Alapítvány szervezésében egy csapat költő és irodalomtörténész azok közül, akik Nagy Gáspár egyik szellemi otthona, a *Hitel* folyóirat munkatársi köréhez tartoznak.

Az egykori lakitelki szellemi kör alapította folyóiratnak a költő a kezdetektől szerkesztőségi munkatársa, később szerkesztője volt. A főszerkesztői posztot ma is az egyik alapító, Csoóri Sándor tölti be, miközben a lap szerkesztésében egyre nagyobb szerephez jutnak a fiatal és középkorú nemzedékek képviselői. Papp Endre kritikus, felelős szerkesztő vezette be a rendezvényt, melyen, bár nyitott volt, csak nagyon kevés vasi irodalmár vagy irodalombarát jelent meg. A rövid előadások bevezetéseképpen egy csokor Nagy Gáspár-verset hallhattunk a vasi (bői) rokonsági kapcsolatait gyöngéd érzelemmel ápoló előadóművész és író, Gy. Szabó András jellegzetesen mélyről szóló, értelmet és szívet egyaránt megragadó tolmácsolásában.

N. Pál József, az ELTE irodalomtörténésze a költő földijének tekinti magát, hiszen egy Bérbaltavártól 15–20 kilométerre fekvő kis zalai faluból származik. Ismeretségük kezdetének jelentőségteljes idejét, 1984-et, a Nagy Imrére emlékeztető vers *(Öröknyár: elmúltam 9 éves)* megjelenését követő, a költő meghurcolását bevezető heteket idézte föl azzal a szeretettel, amelyet Nagy Gáspár emberi nagysága táplált. N. Pál József fogalmazta meg talán a legszabatosabban és legegyértelműbben, amit aztán a többiek is igazoltak, hogy Nagy Gáspár életművének s élete példájának különleges értéke a korban szinte egyedülálló embersége, erkölcsi tisztasága. Ez sugárzik verseiből, ez jellemezte magatartását, ez táplálja utóéletét.

A fiatal Hanti Krisztina kritikus olvasta föl ezután gondos tanulmányát, majd a költők: Falusi Márton, Szentmártoni János, Léka Géza és a vasi (körmendi és szombathelyi) kötődésű, irodalomtörténészként is számon tartott Nagy Gábor személyes emlékekkel tarkított felolvasásai következtek. Mindegyiket áthatotta az a fajta, őszinte ragaszkodás az elhunyt költőtárs szelleméhez és emberi közvetlenségének emlékéhez, amelyben nyomokban sem volt fölfedezhető semmi önmagukra irányuló, nárcisztikus árnyalat, mely pedig költőknél, bizonyos mértékig természetes módon, nemritkán megfigyelhető.

Emlékidézésük aktivizálta a magam több mint két évtizedet felölelő személyes emlékeit, amelyek a szombathelyi írócsoport egyik, 1983–84 telén a megyei könyvtárban tartott ülésével kezdődnek, amelyen az Írószövetség titkáraként vett részt a költő. Végződnek pedig a halála előtt kb. egy hónappal történt, megrendítő telefonhívásával, amikor megköszönte, hogy a távollétében tartott szombathelyi bemutatón a közönség figyelmébe ajánlottam a Katolikus Rádió kiadásában megjelent új CD-jét, melyen verseit mondja.

Most, a szikrázó napsütésben, a bérbaltavári parasztudvaron Gy. Szabó András újabb versmondása után Papp Endre invitálta némi vendéglátásra az egybegyűlteket a régi, paraszti karakterét, jórészt egykori berendezését is őrző szülőházba, amelyben e sorok írójának napját valósággal új alapokra helyezte a költő özvegyének forró és erős presszókávéja. A szülőházat a család a Nagy Gáspár Alapítvány rendelkezésére bocsátotta, amely azt látogathatóvá kívánja alakítani az országos és a Vas megyei „illetékesek” reménybeli, hathatós segítségével. Amíg ez valóra válik, addig is ott van nekünk a költő könyveinek sora, bennük elszórtan, fölfedezésre mindig várakozva, legkiválóbb verseinek csokra, mely egybekötve, előbb-utóbb, bizonyára a tankönyvekbe is bekerül majd. *(Megjelenik a Vasi Szemle 2010/3., júniusi számában is.)*